Stenogrammid

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, täiskogu korraline istung

Teisipäev, 23.01.2018, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine
1. 10:03 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (525 SE) kolmas lugemine
2. 10:06 Riigikogu otsuse ""Transpordi arengukava 2014–2020" muutmine" eelnõu (573 OE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

10:00 Aseesimees Enn Eesmaa
Tere hommikust, austatud Riigikogu! Alustame täiskogu VII istungjärgu 3. töönädala teisipäevast istungit. Selleks et meil ka homme ja ülehomme oleks tööjärg ees, on nüüd parim aeg anda üle arupärimisi ja seaduseelnõusid. Krista Aru, palun!

10:00 Krista Aru
Härra istungi juhataja! Austatud rahvaesindajad! Selleks et meil oleks ka järgmistel nädalatel jätkuvalt tööd ja võimalust arutada riigis olulisi küsimusi, annan Vabaerakonna fraktsiooni seitsme liikme nimel üle arupärimise riigihalduse ministrile Jaak Aabile. Arupärimises on viis küsimust ja kõik need puudutavad erastamisest laekuva raha kasutamise seaduse muutmise eelnõu. Tegelikult on vajadus erastamisest laekuva raha kasutamist muuta olemas. Seda on ka seaduseelnõus väga ilusasti põhjendatud: riigi kätte on jäänud palju tühje kortereid ja vanu maju ning seda raha võiks kasutada nende vanade ja väga ohtlike hoonete lammutamiseks, aga ka riigi muude kulude katmiseks. Meie küsimused puudutavad põhiliselt Eesti Omanike Keskliidu ja Eesti Muinsuskaitse Seltsi tehtud ettepanekut selle seaduseelnõu muutmiseks. Nimelt tehti ettepanek, et seda raha võiks kasutada ka kultuuri- ja ehitusmälestiste taastamiseks, sh ka talude kordategemiseks. Teatavasti pole talukultuur Eestis mitte ainult meile iseloomulik minevikupärand, see on väga oluline ka tänapäeval. Tahame oma viie küsimusega teada saada, mis sellest ettepanekust saanud on. See tehti, seda arvestati, aga viimasel hetkel kadus see mõte ära. Kuhu see kadus?

10:02 Aseesimees Enn Eesmaa
Istungi juhatajana olen vastu võtnud ühe arupärimise. Riigikogu juhatus menetleb seda vastavalt meie kodu- ja töökorra seadusele. Palun teeme kohaloleku kontrolli!
Kohaloleku kontroll
Istungist võtab osa 79 rahvasaadikut.

---

1. 10:03 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (525 SE) kolmas lugemine

10:04 Aseesimees Enn Eesmaa
Tänane esimene päevakorrapunkt on riigieelarve kontrolli erikomisjoni algatatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise seaduse eelnõu 525 kolmas lugemine. Kas on kõnesoove? Kui on, siis avan läbirääkimised. Seda soovi ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on viia läbi eelnõu 525

lõpphääletus ja seda me otsekohe ka teeme.
Panen hääletusele riigieelarve kontrolli erikomisjoni algatatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise seaduse eelnõu 525. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu poolt hääletas 80 rahvasaadikut, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Seadus on vastu võetud.

---

2. 10:06 Riigikogu otsuse ""Transpordi arengukava 2014–2020" muutmine" eelnõu (573 OE) esimene lugemine

10:06 Aseesimees Enn Eesmaa
Teine päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse ""Transpordi arengukava 2014–2020" muutmine" eelnõu 573 esimene lugemine. Palun ettekandeks kõnetooli majandus- ja taristuminister Kadri Simsoni!

10:06 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Lugupeetud istungi juhataja! Head kolleegid! Olen teie ees, tutvustamaks muudatust transpordi arengukavas. See arengukava, mis praegu kehtib, on koostatud aastateks 2014–2020 ja Riigikogu võttis selle oma otsusega vastu 19. veebruaril 2014. Nüüd on ettepanek selles transpordi arengukavas, mis veel aastani 2020 jõus on, alaeesmärgi 7 meetme 7.1 alapeatüki sõnastust muuta. See alapeatükk käsitleb veeteid ja sadamaid. Teise lõigu esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: "Riik säilitab enamusosaluse AS-s Tallinna Sadam, et tagada kõikidele vedajatele avatud ja läbipaistev juurdepääs Eesti kaubakoridoridele." Nii soovitakse muuta transpordi arengukavas sätestatut, et AS Tallinna Sadam kuulub sajaprotsendiliselt riigile ehk riigi osalus on 100%. Muudatus on vajalik selleks, et oleks võimalik ellu viia kokkulepe, et AS-i Tallinna Sadam vähemusosalus viiakse börsile. Kuna riigile jääb 2/3 Tallinna Sadamast, siis "enamusosaluse" säilitamine sõnastuses on korrektne. Ka on ettepanek, et kuna transpordi arengukava kehtib ainult aastani 2020 ja uus arengukava on juba väljatöötamisel – eeldatavasti aastail 2019–2020 saab Riigikogu uut arengukava arutada ja selle vastu võtta –, siis ettepanekud transpordi valdkonnas muudatuste tegemiseks on oodatud juba uue arengukavaga seoses. Vana dokumenti ei ole mõtet avada laiemas mahus, kui on see hädavajalik muudatus. Tänan tähelepanu eest!

10:08 Aseesimees Enn Eesmaa
Avame küsimuste vooru. Arto Aas.

10:08 Arto Aas
Aitäh! Austatud minister! Tallinna Sadama börsile viimine on kindlasti mõistlik otsus, loodetavasti on see protsess läbipaistev ja edukas. Küsin selle kohta, et teie endine või tulevane erakonnakaaslane, Tallinna abilinnapea Riisalu on välja käinud mõtte, et Tallinna linn võiks vähemusosaluse või mingi osa Tallinna Sadamast ära osta. See tundub uskumatult ebamõistlik idee: miks avaliku sektori omandis olevat vara ühest taskust teise tõsta ja Tallinna maksumaksja raha sellele kulutada? Kokkuleppeid sadamaala mõistlikuks arendamiseks saaks ju ka teistmoodi teha. Milline on teie seisukoht: kas selle erastamisprotsessi käigus peaks tõesti üks munitsipaalvalitsus selle osaluse ostma?

10:09 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Kokkuleppeid mõistlikuks sadamaala arendamiseks on loomulikult võimalik teha ja neid ka tehakse. Mis puudutab IPO-s osalemist, siis Tallinna linnal on õigus IPO-s osaleda samasugustel tingimustel kui kõigil teistel institutsionaalsetel investoritel.

10:09 Aseesimees Enn Eesmaa
Aivar Sõerd.

10:09 Aivar Sõerd

Austatud juhataja! Austatud minister! Selle eelnõu seletuskirjas on öeldud, et sadama osaluse avalikust pakkumisest saadava tulu rahaline maht ei ole teada. Ma mõistan seda, kuna emissiooni struktuur pole veel välja töötatud. Aga kas me võime selle üle arutada? Ja kas Riigikogul on õigus teada, millistest suurusjärkudest on üldse jutt? Kui ma pakun, et selle 33% väärtus võiks olla suurusjärgus 200–300 miljonit eurot, siis kas ma eksin väga rängalt?

10:10 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Palun sõnastage, mis on väga ränk eksimus! Need on sellised küsija ja vastaja hinnangud. Aga mis puutub tulusse, siis tõepoolest, Tallinna Sadama IPO-st saadav tulu suunatakse riigieelarvesse. Raha kasutamist puudutavad lõplikud otsused teeb Riigikogu iga-aastase riigieelarve menetluse käigus.

10:10 Aseesimees Enn Eesmaa
Toomas Kivimägi.

10:10 Toomas Kivimägi
Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud minister! Kuna eelnõu pealkiri on ""Transpordi arengukava 2014–2020" muutmine", siis küsin, milliseid riigile kuuluvaid äriühinguid on veel plaanis lähima kahe-kolme aasta jooksul erastada või nende osalusi börsile viia. Kas need ideed eeldavad samuti transpordi arengukava muutmist või on need ideed juba kooskõlas arengukavaga, mille muutmisest me täna räägime?

10:11 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Praegu käib analüüs, lõplikke otsuseid ei ole veel tehtud, seda ka AS-i Eesti Teed osas, kes eelmisel aastal sisenes avatud turule. Kuna lõplikku otsust ei ole, siis ei saa ma teile ka öelda, milline on Eesti Teede tulevik. Pean silmas aktsiaseltsi müümist.

10:11 Aseesimees Enn Eesmaa
Urmas Kruuse.

10:11 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Te ütlesite, et tulu läheb riigieelarvesse, mis tänavuse eelarve kontekstis tähendab seda, et see läheb jooksvate kulude katteks. Tallinna Sadama näol on kindlasti tegemist ühe väga eduka ettevõttega. Kas teile ei tundu ebamõistlik suunata see raha nüüd, kui eelarve on miinuses, jooksvate kulude katteks?

10:12 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Tänavuse riigieelarve seaduse eelnõu seletuskirjas on esitatud Tallinna Sadama dividendide prognoos. Kui te tahate tehnilisemat sõnastust, siis ütlen, et Tallinna Sadama emiteeritavate uute aktsiate müügist saadav raha arvestatakse Tallinna Sadama omakapitali hulka ja saadavast rahast finantseeritakse erakorraline dividend. See erakorraline dividend makstakse välja riigile kui senisele ainuaktsionärile. Laekuv dividendimakse suunatakse valitsuse likviidsusreservi.

10:12 Aseesimees Enn Eesmaa
Raivo Põldaru.

10:12 Raivo Põldaru
Aitäh, härra eesistuja! Hea minister! Kas valitsuses ei ole jutuks tulnud, et Tallinna Sadam võiks ikkagi olla riigi jaoks tähtis strateegiline objekt? Tema aktsiatest suhteliselt suure osa müük ei tea kelle kätesse võib endast ehk Eesti riigile teatud ohtu kujutada.

10:13 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Valitsuses on jutuks tulnud, et Tallinna Sadam on oluline strateegiline objekt. Seetõttu jääb enamusosalus riigile. Samas annab Tallinna Sadama IPO meile võimaluse suurendada ettevõtte

väärtust. Börsiettevõtte puhul on pluss ka see, et juhtimine on senisest veelgi läbipaistvam ja selgem. Need on põhilised argumendid. Kindlasti on argument ka see, et selle sammuga me elavdame börsi ja tekitame ühe väga turvalise dividendiaktsia, millesse loodetavasti investeerivad ka pensionifondid, kes koguvad Eesti inimeste pensionisammaste raha.

10:13 Aseesimees Enn Eesmaa
Sven Sester.

10:13 Sven Sester
Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea minister! Ma arvan, et tegemist on esimese olulise sammuga Tallinna Sadama börsile viimisel. Riigivaraga seotud muudatused on ju vaja teha ka riigivaraseaduses. See tänane samm on väga mõistlik, aga äkki te kasutate võimalust siin puldis paari sõnaga öelda, kuidas see Tallinna Sadamaga seotud tehniline protsess nüüd edasi läheb. Ma saan aru, et esimese poolaasta jooksul soovib valitsus tegelikkuses börsile jõuda. Kaugel sellega praegu ollakse?

10:14 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Tallinna Sadam on valinud finantsnõustaja ja õigusnõustaja. Ka on teada pankade sündikaat, kes IPO läbi viib. Lähikuudel tullakse välja selgema prospektiga. Börsile minek allub selgetele reeglitele ja igasugused varajased spekulatsioonid võimaliku väärtuse teemal on ebasobivad. Kui ajakavast täpsemalt rääkida, siis edasi liigutakse sellises tempos, et aktsiate emissioon on plaanis esimesel poolaastal. Enne seda aga tulevad sadam ja IPO-t läbi viiv pankade sündikaat loomulikult välja detailse IPO prospektiga.

10:15 Aseesimees Enn Eesmaa
Arto Aas, teine küsimus.

10:15 Arto Aas
Aitäh! Ma oma esimeses küsimuses tegelikult palusin teie isiklikku seisukohta, kas Tallinna linn peaks nüüd börsilt Tallinna Sadama aktsiaid ostma. Ma tean, et see on võimalik – tehniliselt on kõik asjad võimalikud. Küsimus on, kas see on mõistlik maksumaksja raha kasutamine ja milleks see on vajalik. Seetõttu ma küsin teilt uuesti: mis te isiklikult arvate, kas sadamaala võiks arendada kuidagi ka kolmepoolses koostöös linnavalitsuse, Tallinna Sadama ja riigiga? Või peaks Tallinna linn, ma ei tea, võtma laenu, emiteerima mingeid võlakirju, et osta riigilt ära jupike Tallinna Sadamat? Mulle tundub see vägagi ebamõistlik. Ma ootan teie kui ministri isiklikku seisukohta.

10:16 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Te püüate mängu tuua Tallinna Linnavolikogu teemasid, aga selleks on teine saal, kuhu te tõenäoliselt lähete arutama Tallinna linna teemasid. Mina ei ole Tallinna linna maksumaksja, mu isiklikud seisukohad maksumaksjana puudutavad Pärnu linna. Küll aga võin täiesti isiklikult kinnitada, et koostöö Tallinna Sadama ja Tallinna linna vahel on hea. Seda on vaja teha ka selle jaoks, et saaks planeerida Vanasadama arendust. Seda teeb praegu 100%-liselt riigi omandis olev Tallinna Sadam väga vastutustundlikult. Vanasadama arendamine käib kooskõlas sadama vajadustega, aga see on ka ehteks Tallinna linnale.

10:16 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Urve Tiidus!

10:16 Urve Tiidus
Aitäh, juhataja! Lugupeetud minister! Nüüd on avalikult teada, et 1/3 Tallinna Sadama aktsiatest noteeritakse börsil. Mina küsin teie käest sellist hinnangulist seisukohta, kui populaarseks kujuneb nende aktsiate noteerimine. Ja kas antakse ka eraisikutele võimalus?

10:17 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson

Jaa, ka eraisikutele antakse võimalus osaleda emissioonis. Ma loodan, et see aktsia on eraisikute seas populaarne. Aga loomulikult on selleks, et nii mahukas aktsiaemissioon oleks edukas, vaja ka institutsionaalseid investoreid. Selle nimel, et aktsia kujuneks populaarseks, tehakse tööd. Ma ei ole ennustaja, aga ma loodan, et emissioon osutub edukaks.

10:17 Aseesimees Enn Eesmaa
Urmas Kruuse, palun!

10:17 Urmas Kruuse
Aitäh, hea istungi juhataja! Auväärt minister! Te kirjeldasite tehniliselt väga ilusti, kuidas see raha likviidsusreservi läheb, aga kui me vaatame tänavust eelarvet ja meie valitsuse poliitikat, siis me näeme kahte asja. Kõik maksud, mis sõltuvad inimeste tööst, on laekunud hästi. Inimesed teevad tublilt tööd ja makse laekub kenasti. Aktsiisilaekumine aga on valitsuse oskamatuse tõttu hästi planeerida rohkem kui 40 miljoni euroga miinuses. Seetõttu on minu küsimus järgmine. Kui valitsus oleks targemini ja majanduslikumalt mõeldes eelarve koostanud, siis ei oleks vaja seda suurendada riigi vara erakorralise müügi abil, likviidsusreservi saaks kasvatada tänu majanduskasvule. Kas see oleks olnud vale tee?

10:18 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Tallinna Sadama vähemusosalus ei lähe börsile sellepärast, et valitsusel on eelarvesse raha juurde vaja. On kolm suurt eesmärki. Esiteks, te mäletate, et Tallinna Sadamal oli eelmise juhtkonna ajal teatavaid probleeme juhtimise läbipaistvusega. Praegu on juhtimine väga hea, aga börsiettevõtte juhtimine saab olema senisest veelgi läbipaistvam ja usaldusväärsem. Teiseks annab see samm võimaluse investeerida Eesti ettevõttesse, mille aktsia on usaldusväärne. See elavdab meie börsi. Ja kolmandaks, sellega kasvab ettevõtte väärtus.

10:19 Aseesimees Enn Eesmaa
Henn Põlluaas.

10:19 Henn Põlluaas
Aitäh! Te ütlesite, et Tallinna Sadama aktsiate müümine, ettevõtte börsile viimine muudab Tallinna Sadama juhtimise läbipaistvamaks. Kas see tähendab umbusalduse avaldamist praegusele juhtkonnale, nõukogule ja ka iseendale? Majandusminister on enda isikus ju n-ö sadama üldkoosolek. Kas te ei ole seni suutnud tagada sadama läbipaistvat juhtimist?

10:20 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Aitäh! Lugupeetud härra Põlluaas, te saite minu arust valesti aru. Praegune sadama juhtkond on teinud väga head tööd, ettevõtte juhtimisele ei ole mitte mingeid etteheiteid. Juhtkond on meile olnud ka väga hea partner sadama vähemusosaluse aktsiaemissioonis. See on kindlasti võimalik tänu sellele, et praegusel sadama juhil on börsiettevõtte juhtimise kogemus. Sadama nõukogu on nimetatud vastavalt nomineerimiskomitee ettepanekutele. Ongi ju toimunud see muutus, et riigiettevõtete nõukogude liikmeid ei vali minister oma parema äranägemise järgi, vaid sõltumatutest ekspertidest koosnev nomineerimiskomitee otsib välja parimad valdkonnaeksperdid ja teeb siis omad ettepanekud. Aga ma arvan, et vähemusosaluse viimine börsile suurendab seda läbipaistvust veelgi, sest börsi reeglid on väga head. Tegelikult on ka riigiettevõtted, kes ei ole börsil, need oma juhtimise täiustamisel eeskujuks võtnud.

10:21 Aseesimees Enn Eesmaa
Kalle Palling.

10:21 Kalle Palling
Aitäh! Lugupeetud minister! Ma küsin natuke täpsemalt nende aktsiate noteerimise kohta. Kui palju nendest aktsiatest on plaanis noteerida Tallinna börsil? Teatavasti mitme riigiettevõtte võlakirjad on juba avalikud, aga kahjuks mitte Tallinna börsil. Lihtsalt kapitali kogus ei ole piisav näiteks Eesti Energia

või Eleringi võlakirja märkimiseks. Kui palju sellest 33%-st moodustavad nn rahvaaktsiad, mida saavad märkida eraisikutest investorid, ja kui palju sellest 33%-st on mõeldud institutsionaalsetele investoritele? Mis suunas te nende institutsionaalsete investorite osas tegutseda mõtlete? Kas need on siit regioonist või kuskilt mujalt, ma ei tea, näiteks Ameerikast või Hiinast? Kuidas te valite, kes need strateegilised investorid olema saavad?

10:22 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Küsimusega, kuidas me valime, te mõtlete ilmselt seda, millist nõu annavad finantsnõunikud. Eelkõige me soovime IPO-ga kaasata ikkagi Eesti erainvestoreid, aga ka pensionifonde. Loomulikult, sellise mahu jaoks on vaja ka välisinvestoreid. Kogu teavitus eri gruppidele käib erinevalt, aga kõigi jaoks on plaan olemas. Me ootame ostma nii Eesti inimesi kui ka Balti riikide ja Põhjamaade fonde, panku. IPO-ga seotud ootus on eelkõige see, et IPO on kõrge kvaliteediga ja professionaalselt korraldatud. Selle jaoks on meil professionaalsed nõustajad olemas. Täpsemad detailid, kuidas protsendid jagunevad, selguvad siis, kui prospekt on avaldatud.

10:23 Aseesimees Enn Eesmaa
Toomas Kivimägi.

10:23 Toomas Kivimägi
Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud minister! Mina isiklikult otse loomulikult toetan seda eelnõu selles mõttes, et tõepoolest on hea Tallinna Sadamast mingi osa börsile viia. Eesti inimestele on vaja anda võimalusi investeerimiseks. Nii nagu Rain Lõhmus mõni päev tagasi väga tabavalt ütles: "Raha ei kasva." Raha tuleb investeerida asjadesse, mis kasvavad, ja Tallinna Sadam on üks selline võimalus. Aga ma siiski küsin: millele tugineb teie seisukoht, et see saab olema kindlasti populaarne? Tegelikult määrab selle, kas aktsioon on populaarne või mitte, valdavalt see, kui palju aktsiaid üldse emiteeritakse ja mis on märkimishind. Milline on see tee märkimishinnani? Kes selle hinna otsustab?

10:24 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Märkimishinna otsustavad professionaalne nõustaja ja pankade sündikaat. Aga miks ma arvan, et IPO osutub populaarseks? Sellepärast, et Eesti inimestele antakse võimalus paigutada oma raha tugevasse ja hea arengupotentsiaaliga riigiettevõttesse. Inimestele avaneb võimalus saada osa ettevõtte edasisest arengust ja osaleda ettevõtte edasistes tegevustes. Kindlasti on argument ka see, et Tallinna Sadam on viimasel kümnendil olnud stabiilne dividendimaksja.

10:24 Aseesimees Enn Eesmaa
Aivar Sõerd.

10:24 Aivar Sõerd
Tänan, austatud juhataja! Austatud minister! Mis puutub Tallinna Sadama osaluse avalikust pakkumisest saadava tulu kohta, siis on teada, et see raha laekub Tallinna Sadamale ja siis ilmselt osaliselt selle arvelt riik võtab dividendina välja tänavu 68 miljonit eurot. See summa on eelarve seletuskirjas ja te olete seda ka kinnitanud. Ma küsingi: te olete öelnud, et need 68 miljonit laekuvad likviidsusreservi. See on oluline, et just likviidsusreservi, mitte stabiliseerimisreservi. Likviidsusreservis see on juba arvestatud riigi negatiivse rahavoo katteks ehk sisuliselt läheb see jooksvate kulude katteks. Kas te valitsuses ei kaalunud seda varianti, et suunata need 68 miljonit eurot erakorralist dividendi likviidsusreservi asemel stabiliseerimisreservi, kust raha saab võtta ainult siis, kui riik on sattunud majanduslikult raskesse olukorda?

10:25 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Aitäh! Te peate aru saama, et igasuguste numbritega spekuleerimine ei ole praegu sobilik. Ma kordan üle, et see teie mainitud summa on riigieelarve seletuskirjas praegu esitatud Tallinna Sadama makstavate dividendide summa prognoosina. Nüüd, likviidsusreserv *versus* stabiliseerimisreserv – valitsus arutas seda ja lähtus otsustamisel Rahandusministeeriumi ettepanekutest.

10:26 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Külliki Kübarsepp!

10:26 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea aseesimees! Hea minister! Te olete oma vastustes natukene liiga üldise jutuga piirdunud. Kui te ministriks saite, siis anti Tallinna Sadam teile üle üsna korruptsioonikahtlustest räsituna. Palun öelge, mis samme teie valitsus on astunud, tänu millele te saate kinnitada, et Tallinna Sadam on korruptsioonist vaba! Ja kas saate kinnitada, et on?

10:26 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Saan küll. Mis puutub nendesse sammudesse, siis põhiline on see, et nüüd koosneb nõukogu inimestest, kelle on välja valinud nomineerimiskomitee. Sadama juhtkond on uus ja väga hea taustaga. Ma mainisin, et Valdo Kalmul on börsiettevõtte juhtimise kogemus. Ja kui teile tundub, et ma olen liiga üldiselt vastanud, siis selle põhjus on see, et Tallinna Sadama IPO-ga on jõutud väga konkreetsele tasemele ja enne aktsiate emiteerimist ei tohi enne selleks ette nähtud aega spetsiifilist informatsiooni jagada.

10:27 Aseesimees Enn Eesmaa
Henn Põlluaas.

10:27 Henn Põlluaas
Aitäh! Valitsuse maksupoliitika on eelarvelaekumised, eriti just aktsiiside laekumised miinusesse viinud. Eelmisel aastal jäi saamata mitukümmend miljonit eurot, tänavu jääb konjunktuuriinstituudi prognooside järgi laekumata vähemalt 80–100 miljonit. Põhimõtteliselt selle miinuse katteks kavatseb valitsus müüa Tallinna Sadama aktsiaid ja täita selle rahaga kõikvõimalikke auke. Kas te ei leia, et see on üsna lühinägelik poliitika? Kuldmune munev hani müüakse ära, et saadud raha lihtsalt jooksvateks kulutusteks ära raisata.

10:28 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Aitäh! Tallinna Sadamat ei müüda maha. Tallinna Sadama enamusosalus jääb riigile ja selle plaaniga ma praegu teie ees olengi, et muuta arengukava aastateks 2014–2020.

10:28 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Urve Tiidus!

10:28 Urve Tiidus
Aitäh! Lugupeetud minister! Te olete täna siin paar korda maininud pensionifondide võimalikku huvi asja vastu. Minu küsimus on selline. Kas teil on mingit indikatsiooni, et Eesti pensionifondid tunnevad huvi Tallinna Sadama aktsiate vastu?

10:28 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Jah! Aasta tagasi, kui see plaan algatati, olid mul kohtumised nende Eesti pankade esindajatega, kellel on suuremas mahus pensionifonde. Kaardistasime nende huvi nii riigiettevõtete aktsiate kui ka võlakirjade vastu. Nagu me teame, mõned Põhjamaade pankadest on seni ajanud poliitikat, et Eesti inimeste pensionifondide raha pole Eesti ettevõtetesse investeeritud. Aga me loodame, et see turvaline dividendiaktsia võiks vähemalt panna kaaluma sellest poliitikast loobumist.

10:29 Aseesimees Enn Eesmaa
Igor Gräzin.

10:29 Igor Gräzin
Austatud minister! Küsimus seoses arengukavaga. Arengukavas on juttu olnud sellest, et Tartust lõuna poole Riia suunas liikudes saavutatakse õige pea kiirus 170–180 km/h. Mitte mingisuguseid töid selle nimel aga ei toimu. Teile alluv osakonnajuhataja Ossip ütles, et Lõuna-Eesti teda üldse ei huvita ja ta

sellega kunagi tegelema ei hakka. Ma loodan, et see oli üks põhjus, miks ta oli sunnitud lahkuma. Aga nüüd on teil seal uus alluv ja tema ei nimeta Lõuna-Eestit üldse. Samas on Tartu linnapea Urmas Klaas korduvalt rõhutanud, et tartlased ja teised lõunaeestlased pole muu Euroopaga seotud mitte läbi Tallinna, vaid üksnes läbi Riia. Kas te kavatsete arengukava punktid, mis puudutavad Tartu ja Riia vahelist väga kiiret otseühendust, ka edaspidi täitmata jätta?

10:30 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Ma tänan! Aastate 2014–2020 transpordi arengukava järgsed põhilised investeeringud raudteesse on tehtud Euroopa Liidu vahendeid kasutades. Täpsemalt jõuab raudteesse 97,5 miljonit eurot. Neid vahendeid ei saa üleöö ümber suunata. Aasta või poolteist aastat tagasi oli nendele vahenditele juba määratud sihtsuunitlus, kuhu need lähevad. Nüüd, kui uus valitsus ametisse asus, siis me nägime teatavaid arenguauke: töid, mida oli vaja teha ka raudteel, aga milleks selle eelarveperioodi jooksul raha ei leidunud. Seetõttu otsustasime teha ka lisainvesteeringuid. Tõsi, 135 miljonit eurot tuleb taristuprojektidesse ja sellest üks osa kulutatakse ka Tallinna–Tartu suunal, näiteks Emajõe silla renoveerimiseks, mis kindlasti liikumiskiiruse kasvule kaasa aitab. Järgmise perioodi tööd ei ole veel otsustatud, aga tõenäoliselt ka järgmisel eelarveperioodil läheb päris kaalukas summa raudteetaristu parandamiseks. Aitäh!

10:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Lugupeetud minister, teile rohkem küsimusi ei ole. Aitäh vastuste eest!

10:32 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Aitäh!

10:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Juhtivkomisjoni nimel teeb ettekande majanduskomisjoni liige Erki Savisaar.

10:32 Erki Savisaar
Austatud juhataja! Lugupeetud Riigikogu! Majanduskomisjon arutas seda eelnõu 15. jaanuaril k.a. Minister andis meile eelnõust sama põhjaliku ülevaate nagu ka hetk tagasi siin puldis. Mitmed komisjonis kõlanud küsimused kõlasid täna ka siin, ma ei hakka nendel enam pikemalt peatuma. Lisan siia juurde, et Tallinna Sadama börsile viimisega on peale selle eelnõu seotud ka riigivaraseaduse muutmise seaduse eelnõu, mille aruteluni siin suures saalis me jõuame loodetavasti veebruaris. Komisjoni arutelus tunti huvi veel mitme küsimuse vastu, näiteks kas arengukavasse võiks lülitada ka sõidu jagamise teema ja Saaremaa silla ning üht-teist veel. Ministri selge soov oli, et arengukava muudes punktides praegu ei avataks. Ega Riigikogul tegelikult selleks ka väga palju õigusi ei ole. Riigikogu kinnitab arengukavasid, mitte ei koosta neid. Kõik sellised suured ja olulised projektid ja ka muutunud olukorrad kajastatakse järgmises arengukavas, mille väljatöötamine jääb peamiselt järgmisesse aastasse ja mis peaks Riigikogusse jõudma järgmise koosseisu ajal aastal 2020. Arutelu lõpus otsustas komisjon konsensusega teha ettepaneku esimene lugemine lõpetada ja teha ettepaneku määrata muudatusettepanekute tähtajaks kümme tööpäeva, mis on 6. veebruar 2018 kell 17.15. Aitäh!

10:34 Aseesimees Enn Eesmaa
Kas ettekandjale on küsimusi? Neid ei ole. Suur tänu! Avan läbirääkimised fraktsioonide esindajatele. Igor Gräzin reformierakondlaste nimel.

10:34 Igor Gräzin
Põhilised otsused, mille tegemiseks see eelnõu üldse siia meie ette tuli, ei tekita vastuväiteid. Erakapitali kaasamine ka infrastruktuuri arendamisse on igal juhul positiivne, aga seda ainult juhul, kui seda tõesti tehakse inimeste, rahva ja riigi hüvanguks. Olgu vastupidiseks näiteks toodud hiljuti plahvatanud diskussioon Saaremaa silla üle, kus ainsad inimesed, kelle käest mitte midagi keegi ei ole küsinud ja küsida ei tahagi, on saarlased, muhulased ja mandrieestlased. Nende arvamus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja peaministrile korda ei lähe ja nagu teatati, ei saa minema ka

tulevikus.
Kui me räägime investeeringutest raudteesse investeerimisperioodil 2014–2020, siis ju see nii on olnud. Aga ma tahan tähelepanu juhtida sellele, et ka täna, nagu ministril kombeks on saanud, ei vastatud sellele ainsale küsimusele, mis tähtis on. Ja tähtis on küsimus, milliseks kujuneb Kesk- ja Lõuna-Eesti seos oma ajaloolise pealinna, metropoli, transpordi- ja logistikakeskuse Riiaga. Kas te kuulsite, kuidas paraneb Tartu ja Valga seos Riiaga? See paraneb sel teel, et investeeritakse Emajõe silda. Kui keegi pole kohapeal käinud, siis annan teada, et Emajõe sild on, kui lähed Tartust ülespoole, seal, kus Vorbusel olid komsomolikomitee korraldatud rahvamatkad. Seal on Emajõe sild. Ühesõnaga, isegi pime näeb, et see jääb Tallinna poole ja Riia poole sõites ei aita see meid mitte kuidagi.
Ja on veel teine küsimus. Kui me räägime otseühendustest, siis esimene aspekt on see, et otseühendusi Lõuna-Eesti suunas, nagu me ministri jutust kuulsime, keegi ei kavatse ka tulevikus teha, vaatamata sellele, et see teenindab 2/3 inimestest. Ja on teine probleem raudteedega veel. Rongid sõidavad, ja nad sõidavad ilusti. Nende põhihäda on selles, et nad ei peatu. Te olete ehk tähele pannud, mida tähendab ühistranspordi tasutalisus Tallinnas? Tallinnas on tasuta ühistransport kahtlemata olemas ja ta on tasuta ruudus, sellepärast et Tallinnas ühistransport ei sõida. Tallinna ühistranspordist me nägime eile ka ajalehtedes pilte. Tallinna ühissõidukid sõidavad sinna, kuhu nad on Pätsi ja Barbaruse aegadest saadik sõitnud. Proovige pääseda Astangult kesklinna! See on ajaliselt pikem tee kui Tallinnast Aegviitu. Katsuge teha ümberistumised kuskil Kosmose kino kandis – see pole võimalik! Näiteks lapsed Audentesesse trenni ei saa vähem kui kahe või kolme ümberistumisega. Sama asi toimub meil ka raudteetranspordis.
Ma palun aega juurde, kui tohib.

10:38 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, kolm minutit juurde!

10:38 Igor Gräzin
Eilses Postimehes oli sellest pikalt juttu ja olid näidatud rongipeatused, kus inimesed on ja rongid ei peatu või vastupidi. Selles planeerimises puudub loogika. Ma olen seda kujundit juba enne kasutanud – ma olen sellest kirjutanud ja tulen selle juurde veel tagasi –, aga ma tahan praegugi rõhutada tuntud fenomeni Tabivere viiuliga tüdrukust. Küsimus pole selles viiuliga tüdrukus, küsimus on suhtumises. Me oleme saavutanud olukorra, kus Elroni rongid ei sõida mitte sinna, kuhu meie tahame, mida meil vaja on, vaid sinna, kuhu Elron tahab. Ja Elroni mingisugustes salapärastes plaanides Lõuna- ja Kesk-Eestit ei ole. Põhimõtteliselt ega mulle ka see jutt ei meeldiks – Kadrile see ei meeldi ja mulle ka ei meeldi, aga see on nii. Kui sul on hetk aega, siis ma jätkan. Aitäh sulle!
Tähendab, probleem seisneb selles, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kasutab oma transpordi arengukavasid tehes valesid indikaatoreid. Küll ta kasutab inimeste arvu, küll ta kasutab raudteekilomeetreid – ükskõik mida –, unustades ära elementaarse asja, mis on Eesti eripära ja mis on Eesti jaoks võib-olla kõige kallim asi, mis üldse olla saab: et Eesti suhtub tuhandesse inimesse mitte palju paremini kui ühte inimesse. Ja kui üks inimene jäetakse maha mingite formaalsete plaaninäitajate pärast, siis on tegu inimesega, kes on maha jäetud.
Mis mõte on meil rääkida pensioni kasvust või tulumaksuvabastusest, kui inimene jäetakse lihtsalt lumme tuisanud bussipeatusse seisma, sest tasuta transporti seal ei ole ja ka teistsugust ei tule, ning rong ei peatu. Ja teate, mis kõige huvitavam: majandus- ja kommunikatsiooniminister isegi ei vasta ei maaelu- või majanduskomisjoni küsimusele, mis saab edasi. Ministril on õigus mitte kuulata, aga tal ei ole õigust mitte vastata.
Ja see teema tuleb uuesti üles, ja mitte viiuliga tüdruku pärast, kes on varsti juba täiskasvanuks saanud, ja mitte Tabivere pärast, vaid selle pärast, et transpordi arengukava, mis andis võimaluse vähemalt algatada mingisugunegi muutus, et pöörata transport inimese suunas, on jätnud selle võimaluse kasutamata. Mis inimestel neist enamus- või vähemusosalustest, kui ümberringi tuhisevad autoroolis ja piltlikult öeldes ka vedurijuhi kabiinis majandusministeeriumi ametnikud, ja tuhisevad selleks, et esitada raport ministrile, kes ei vasta Riigikogule isegi mitte viisakuse pärast! Aitäh teile!

10:41 Aseesimees Enn Eesmaa

Austatud kolleeg Gräzin, tuletan meelde, et läbirääkimiste käigus läbirääkija sõnavõtt on monoloog – vormiliselt, sisuliselt ta võib olla selline, mis kõnetab igat inimest me planeedil, k.a ministrit. Sven Sester, palun Isamaa ja Res Publica liidu nimel!

10:42 Sven Sester

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Mul on täna hea tunne siin puldis olla. Me oleme tegelikult astumas ühte sammu sellel pikal teel, mis 2016. aasta koalitsioonileppe sõlmimisel kokku lepiti. Lisaks transpordi arengukavale on lähiajal oodata ka tõesti riigivaraseaduse muudatust. Ma vaatasin tagasi ajalukku ja mõtlesin, mis oli viimane selline suurem tehing riigil, seda just erinevate ettevõtetega. Ja teate, ma leidsin, et 11 aastat tagasi ehk 2007. aasta jaanuaris sai tehtud viimane suurem tehing ja see oli teisesuunaline: riik ostis tagasi Eesti Raudtee.

Ma arvan, et me oleme astumas suurt sammu hoopis teises suunas. Ma vaatasin ajaloost veel, et 2007. aastal ja ka 2006. aasta sügisel Andrus Ansip ütles, et Eesti Raudtee peab olema riigi omandis. Nüüd me tunnetame seda, et tegelikkuses riik peab vaatama oma osalustele eri ettevõtetes hoopis teise pilguga. Ma arvan, et see, mida minister siin kõnepuldis ütles – läbipaistvus, efektiivsus, kapitaliturud –, on ühed märksõnad, millest me peaksime tulevikus lähtuma.

Kui ma ütlesin oma kõne alguses, et see on üks samm sellel pikal teel, mille me novembris kokku leppisime, siis see tegelikult nii ongi. Kui vaadata viimase aasta muudatustele, mis on seotud riigiettevõtetega, siis me näeme, et me oleme juba ära teinud väga palju, väga suure töö. Võib-olla paljud ei mäletagi enam, et varasematel perioodidel määrasid poliitikud liikmeid riigiettevõtete nõukogudesse ilma ühegi täiendava kriteeriumita. Nüüdseks on loodud nomineerimiskomitee, mis lähtudes väga selgetest kriteeriumidest ja väga põhjalike arutelude tulemusena teeb ministrile ettepaneku ühe või teise ettevõtte nõukogusse liikmete määramiseks. Lähtutakse ettevõtte huvidest: kas on vaja finantsharidust, juriidilist haridust, kas on vaja mingit konkreetset turgu tundvat ettevõtjat või siis eksperti. See on suur muudatus. Tegelikkuses polnud aastaid või võiks öelda, et isegi üle aastakümne midagi sellist tehtud.

Teine oluline muudatus, mis on viimase aasta jooksul tehtud, puudutab riigiettevõtete majandusaasta aruandeid. Need peavad olema kvartaalselt kodulehtedel avaldatud ja need ei tohi olla ainult kuivad aruanded – juures peavad olema ka selgelt põhjendatud otsused.

Ja kolmas muudatus on sponsorpoliitika. Kui te mäletate, siis Tallinna Sadam on üks nendest näidetest, kus see poliitika oli midagi sellist, millest keegi aru ei saanud ja mis päädis lõpuks erinevate kohtuotsustega. Tallinna Sadam oma olemuses on tegelikult üks huvitav ettevõte, mille kohta käivad paljud näited. Ja mis puutub sponsorpoliitikasse, siis ma arvan, et läbipaistmatu juhtimise ilmekas näide ongi Tallinna Sadamas toimunu.

Ma arvan, et sellel sammul ja nendel tegevustel, mis 2016. aastal uue koalitsiooniga kokku lepiti, on mõju, mis kandub tulevikku üle. Minister ütles ühele küsimusele vastates, et lähiajal on Tallinna Sadam börsile tulemas ja kavatsetakse müüa ka osa riigi osalusest Eesti Teedes. Tegelikult on koalitsioonilepingus veel täiendavalt kirjas Eesti Energia taastuvenergia ettevõte, millega seotud plaani rahandusminister praegu püüab ellu viia. Ja ka EVR Cargo – seegi teema on koalitsioonilepingu kohaselt laual. Ma arvan, et riik peab vaatama üle oma positsioonid mitmes ettevõttes. Tõsilugu, ma arvan, et mida rohkem on meil erakapitali, mida rohkem on erateadmisi, seda parem riigile on.

Tallinna Sadama börsile viimisel on minu arvates läbipaistvus tõesti üks põhilisi märksõnasid. Kui sul on täiendav kapital kõrvalt juures, siis sa annad rohkem aru, annad selgemalt aru. Peale riigi on olemas muudki küsijad, kes tahavad teada, kuidas nende kapital on paigutatud, miks tehakse selliseid investeeringuid. Nii et läbipaistvus ja efektiivsus on üliolulised märksõnad. Ja kapitaliturud, loomulikult! Palun paar minutit juurde!

10:46 Aseesimees Enn Eesmaa

Palun, kolm minutit juurde!

10:46 Sven Sester

Kapitaliturud – sellest on pikalt räägitud, kui palju riik peaks kaasa aitama kapitaliturgude arengule. Ma arvan, et Tallinna Sadam on üks neid näiteid, mille puhul me suudame anda täiendava tõuke Eesti kapitaliturgudele.

Nii et veel kord: ma arvan, et tegemist on hea algatusega, kui me seda konkreetset arengukava muudame. Ma ootan ja kogu IRL ootab, et kõik see – vaadatakse tõesti üle riigi osalusega ettevõtete omandid ja tehakse enda jaoks selgelt, arusaadavalt otsuseid, mida me peaksime omama, miks me peaksime omama ja kuhu me peaksime kaasama täiendavat kapitali – tehakse ära lähitulevikus. Seda ühelt poolt praegu kehtiva koalitsioonilepingu valguses, aga kindlasti tuleks seda teha ka tulevastel võimalikel koalitsioonidel. Aitäh!

10:47 Aseesimees Enn Eesmaa

Rohkem kõnesoove ei ole. Sulgen läbirääkimised otsuse eelnõu üldpõhimõtete üle. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 573 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 6. veebruari kell 17.15.
Me kohtume homme kell 13 siinsamas saalis. Head tööpäeva jätku!

Istungi lõpp kell 10.48.